

**Bijlagenboek rapport aanpak en resultaten
Participatiewet**

INHOUDSOPGAVE.

	<u>Blz.</u>
1. Algemeen	4
1.1 Veranderingen voor de gemeente	4
1.2 Veranderingen voor de cliënt	5
1.3 Landelijke evaluatie Participatiewet	6
2. Beleidsmatige en financiële kaders	8
2.1 Algemene kaders	8
2.2 Inhoudelijke kaders	11
2.3 Financiële kaders	17
2.4 Conclusies	17
3. Uitvoering	19
3.1 Betrokken Partijen	19
3.2 Procedures	22
3.3 Conclusies	25
4. Resultaten	26
4.1 Resultaten inhoudelijk	26
4.2 Resultaten financieel.	31
4.3 Cliëntervaringsonderzoeken	31
4.4 Conclusies	33
5. Terugkoppeling raad	31
5.1 Informatie-uitwisseling	31
5.2 Conclusies	35
6. Bijlagen	37
6.1 Reactie college van burgemeester en wethouders op conceptrapport . . .	38
6.2 Overzicht geïnterviewde personen	40

1. Algemeen.

Voor het re-integratiebeleid van de gemeente is 1 januari 2015 een belangrijke datum. Op die datum is de Participatiewet in werking getreden. Daardoor viel het re-integratiebeleid uitkeringsgerechtigden de afgelopen jaren onder het regime van een tweetal wetten, te weten:

- De Wet Werk en Bijstand, Wajong en WSW tot 1 januari 2015;
- De Participatiewet vanaf 1 januari 2015.

Invoering van deze wet heeft voor de gemeenten én de cliënten belangrijke wijzigingen met zich meegebracht. In de volgende paragraaf worden de belangrijkste verschillen tussen deze wetten op beknopte wijze in kaart gebracht. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in de veranderingen voor de gemeente en de veranderingen voor de cliënt. Vanwege de leesbaarheid is een uitgebreide beschrijving van de veranderingen als bijlage 2 bij dit rapport opgenomen.

Het onderzoek en de daarover samengestelde rapportage heeft betrekking op de periode 2015 t/m 2018. Door de langere looptijd van dit onderzoek zijn sommige actuele cijfers en/of ontwikkelingen daarin niet verwerkt. In een enkel geval hebben wij enkele cijfers van latere jaren toegevoegd. Eventuele andere relevante actualiseringen kunnen door het college in haar bestuurlijke reactie worden meegenomen.

1.1 Veranderingen voor de gemeente.

In de Participatiewet zijn de volgende wetten opgegaan c.q. geïntegreerd:

- Algemene bijstandswet;
- Wet werk en bijstand (Wwb);
- Wet financiering Abw, IOAW en IOAZ;
- Wet inschakeling werkzoekenden;
- Besluit in- en doorstroombanen;
- De Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong);
- Wet sociale werkvoorziening (Wsw).

De doelgroep bestaat uit:

- Cliënten, die op 1 januari 2015 onder de Wet Werk en Bijstand vielen;
- Voormalige WaJongers, die niet blijvend voor 100% arbeidsongeschikt zijn;
- De WSW-doelgroep.

Daarbij wordt aangetekend, dat de WaJong en de WSW deels blijven gelden. De WaJong is vanaf 1 januari 2015 alleen nog toegankelijk voor jongeren, die blijvend 100% arbeidsongeschikt zijn, de WSW is vanaf die datum afgesloten voor nieuwe instromers. WSW-werknemers met een dienstbetrekking behouden hun wettelijke rechten en plichten.

Andere belangrijke veranderingen zijn:

- Loonkostensubsidie: de gemeente kan loonkostensubsidies verstrekken om het voor werkgevers aantrekkelijker te maken om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen;
- Beschut werk: Tot de doelgroep beschut werk behoren mensen met arbeidsvermogen die (nog) niet in een reguliere baan kunnen werken, ook niet met extra begeleiding en ondersteuning. Zij hebben uitsluitend in een beschutte omgeving onder aangepaste omstandigheden mogelijkheden tot arbeidsparticipatie. Het gaat om mensen die een

zodanig hoge mate van (structurele) begeleiding of aanpassing van de werkplek nodig hebben, dat niet van een werkgever mag worden verwacht dat hij deze mensen in dienst neemt, ook niet met extra voorzieningen van gemeente of UWV. Opbouw van beschut werk is begonnen tegelijkertijd met de afsluiting van de WSW;

- Samenloop arbeidsmatige dagbesteding/beschut werk: er werkten in 2015 naar schatting tussen de 40.000 en 60.000 mensen in de "arbeidsmatige dagbesteding". De samenloop met beschut werk is erg groot. Samenvoeging van beschut werk en arbeidsmatige dagbesteding lijkt dan ook logisch;
- Extra banen: werkgevers hebben zich in een sociaal akkoord toegezegd tot 2025 125.000 extra banen bij reguliere werkgevers voor mensen met een arbeidsbeperking te realiseren;
- Regionaal Werkbedrijf: Dit is een belangrijk punt uit de Participatiewet. In alle arbeidsmarkregio's (35) moet een regionaal werkbedrijf worden ingericht om de doelgroep naar werk te begeleiden. Doelgroep betekent hier de mensen die zijn geregistreerd in het landelijke doelgroepenregister omdat zij, vanwege een arbeidsbeperking, niet zelfstandig in staat zijn om het WML te verdienen (beperkt arbeidsvermogen). Het RWB is een samenwerkingsverband tussen minimaal regiogemeenten. UWV en werkgevers- en werknemersorganisaties. Desgewenst kunnen daar andere disciplines aan worden toegevoegd, denk daarbij bv. aan onderwijsinstellingen, sociale werkplaatsen e.d.

1.2 Veranderingen voor de cliënt.

Ook voor de cliënten is er met de invoering van de Participatiewet het nodige veranderd. Het betreft dan met name:

- a) De kostendelersnorm: dit houdt in, dat als iemand met meerder volwassenen samenwoont, de bijstandsuitkering daarop wordt aangepast. Betrokkenen kunnen dan immers de woonlasten met elkaar delen;
- b) Lagere uitkering alleenstaande ouder: De uitkering van een alleenstaande ouder wordt gelijk geschakeld met een alleenstaande. Via een hoger kindgebonden budget van de Belastingdienst wordt dit inkomensverlies (voor een deel) gecompenseerd;
- c) Langdurigheidstoeslag wordt individuele inkomensvoet: Verschil tussen deze twee is, dat de uitkeringsgerechtigde moet kunnen aantonen, dat hij/zij alles in het werk heeft gesteld om de inkomenssituatie te verbeteren. De algemene beoordeling of men aan de voorwaarden voldoet is dus omgezet naar een individuele beoordeling;
- d) Bijzondere Bijstand: Voorheen kende men 2 soorten bijzondere bijstand, nl. de individuele en de categorale bijzondere bijstand. Met de invoering van de Participatiewet is de categorale bijzondere bijstand vervallen. Individuele toekenning kan plaatsvinden voor kosten, die een cliënt niet zelf kan dragen. Daarvoor moet men wel aan bepaalde voorwaarden voldoen;
- e) Arbeidsverplichtingen en strengere maatregelen; Ook de Wet Werk en Bijstand kende al de arbeidsverplichting. De Participatiewet heeft deze verplichting aanzienlijk verruimd. Als een cliënt zich niet aan deze verplichtingen houdt, kan de gemeente een maatregel opleggen. Die kan bestaan uit het tijdelijk verlagen of stopzetten van de uitkering;
- f) De tegenprestatie; Als iemand een uitkering krijgt, mag de gemeente daarvoor een tegenprestatie vragen. Die tegenprestatie bestaat uit onbetaald werk ten dienste van de samenleving. Voor de voorwaarden, die daaraan gesteld worden en een aantal voorbeelden van die tegenprestaties wordt verwezen naar bijlage 2.

Het zal duidelijk zijn, dat met name de zaken genoemd onder e) en f) relevant zijn in het kader van dit onderzoek. Dat richt zich namelijk op de aanpak, uitvoering en resultaten van het re-integratiebeleid. Met andere woorden in welke mate slaagt de gemeente er in om uitkeringsgerechtigden in een betaalde dan wel een onbetaalde baan aan het werk te krijgen en daardoor meer en beter te participeren binnen de samenleving. De overige bepalingen zijn vooral technische elementen rondom de uitkering.

1.3 Landelijke evaluatie Participatiewet.

In 2019 is door het Sociaal-Cultureel Planbureau (SCP) een evaluatie gehouden van de werking en resultaten van de Participatiewet. Hieronder worden de belangrijkste conclusies per doelgroep weergegeven.

Jonggehandicapten met arbeidsvermogen: grotere kans op werk:

Voor 18-jarige jonggehandicapten met arbeidsvermogen is de kans op werk sinds de invoering van de Participatiewet toegenomen. Van de 18-jarige Wajongers (dus voor 2015) werkte 29% in het derde jaar na instroom. Vanaf 2015 is dat voor 18-jarige jonggehandicapten 38%. We zien dus een stijging in baankans van 9 procentpunt. Hun inkomenspositie is echter verslechterd. Dat zij vaker aan het werk zijn weegt niet op tegen het feit dat ze vaak geen recht meer hebben op een uitkering. Veel jonggehandicapten werken in deeltijd en ze krijgen steeds vaker een tijdelijk contract.

De Wsw-doelgroep: kleinere kans op werk:

Voor mensen die op de wachtlijst van de Wsw stonden en nu onder de Participatiewet vallen, is de kans op werk sinds de invoering van de Participatiewet en de afschaffing van de sociale werkvoorziening gedaald. Hun uitkeringsafhankelijkheid is groter geworden. Van de mensen die in de jaren 2010-2013 aan het eind van het jaar op de wachtlijst van de Wsw stonden kwam in de vier daaropvolgende jaren ten minste 55% aan het werk. Van de wachtenden aan het eind van 2014 kwam in de eerste vier jaar na invoering van de Participatiewet slechts 39% aan het werk. We zien een daling in baankans van zo'n 16 procentpunt.

Klassieke bijstandsgerechtigden: nauwelijks grotere kans op werk:

Voor de klassieke bijstandsgerechtigden, van wie de meesten voorheen bijstand ontvingen op grond van de WWB, zijn de baankansen nauwelijks verhoogd sinds de invoering van de Participatiewet. Er is een stijging in de baankans van 1 procentpunt. Hun baankansen waren laag vóór invoering van de Participatiewet (7%) en zijn dat sindsdien ook gebleven (8%).

Nuggers: effect onbekend:

Voor de niet-uitkeringsgerechtigde werkzoekenden staan niet de baankansen centraal in het onderzoek, maar de kans op ondersteuning door de gemeente bij het vinden van een baan. Is die kans even groot als bij mensen met een uitkering, de klassieke bijstandsgerechtigden? Vóór invoering van de Participatiewet bleken gemeenten bijstandsgerechtigden vaker te ondersteunen dan klassieke nuggers. Dat is ook na invoering van de Participatiewet het geval. Het verschil in dienstverlening aan jonggehandicapten met en zonder uitkering is wel kleiner geworden sinds de invoering van de Participatiewet.

De Participatiewet heeft dus voor elke doelgroep andere effecten. Het positieve effect op baankansen geldt slechts voor een kleine groep: de jonggehandicapten. Het gaat om ruim 30.000 personen in 2018. De klassieke bijstandsgerechtigden, met ruim 440.000 personen

in 2018 veruit de grootste groep, merken nauwelijks verbetering. De conclusie van het evaluatierapport is dan ook, dat ten aanzien van de Participatiewet er nog veel werk aan de winkel is.

2. Beleidsmatige en financiële kaders.

Onderzoeksvragen:

- Welk algemeen beleid heeft Waalre ter uitvoering van de Participatiewet geformuleerd?
- Welke deelverordeningen c.q. uitvoeringsregels zijn er op dat gebied vastgesteld?
- Welke doelen, indicatoren, streefwaarden heeft Waalre op het gebied van de arbeidsparticipatie vastgesteld?
- Wat is het totale gemeentelijke budget voor de uitvoering van de Participatiewet en uit welke deelbudgetten bestaat dit?

Normenkader:

- Er is een concreet beleid geformuleerd met doelen, indicatoren en streefwaarden;
- De budgetten voor de uitvoering van het Participatiebeleid zijn conform het beleid in de begroting vastgelegd;
- De uitkomsten van periodieke evaluaties worden gebruikt om, waar nodig, het beleid of de doelstellingen bij te stellen.

2.1 Algemene kaders.

Beleidsvisies.

Bij haar handelen gaat de gemeente Waalre uit van enkele algemene beleidsuitgangspunten, die ook in dit kader van belang zijn. Dat betreft de visiedocumenten:

- “Werken vanuit de bedoeling”.

Uitgangspunt daarbij is, dat niet bepalend is wat de regelgeving zegt maar dat de wensen c.q. noden van de burger centraal staan bij het handelen. Dit is een algemeen uitgangspunt, dat niet alleen betrekking heeft op het sociaal domein, maar op het totale dienstenpakket van de gemeente. Dit uitgangspunt is vastgelegd in een intern visiedocument, dat is vastgesteld in maart 2019.

- “Persoonlijk en dichtbij”.

Dit visiedocument van maart 2012 gaat uit van:

- Investeren in het begin van het proces (Preventie/normalisatie) door terugdringing doorstroom naar het einde van de keten. Minder zware hulp voor versterking van de structuur in de gemeenschap;
- Één gezin, één (ondersteunings)plan, één coach/aanspreekpunt. Focus ligt op eigen kracht samen met de omgeving;
- Professionele hulp is slechts aanvullend en zo mogelijk tijdelijk;
- Keukentafelgesprekken met de omgeving en opstellen van een zelfredzaamheidsmatrix.

Beleid Veldhoven volgen.

De uitvoering van een belangrijk deel van de Participatiewet is bij overeenkomst van 5 december 2017 opgedragen aan de gemeente Veldhoven. De onderdelen bijzondere bijstand, meedoenbijdrage en collectieve zorgpolis voor minima is vooralsnog van deze samenwerkingsovereenkomst uitgezonderd en worden door Waalre zelf uitgevoerd. Wel is de

optie opengelaten om deze in een later stadium aan het samenwerkingspakket toe te voegen.

De wijze waarop een gemeentelijk taak wordt uitgevoerd is de bevoegdheid van het college. Het college kan die uitvoering dus zonder tussenkomst van de raad uitbesteden aan een ander uitvoerend orgaan. Echter is in artikel 4 lid 3 van deze overeenkomst bepaald, dat het beleid van de opdrachtnemer (de gemeente Veldhoven) wordt gevolgd en dat de opdrachtgever (de gemeente Waalre) dit beleid vaststelt. Dat laatste is wel een bevoegdheid van de raad.

Voor zover kon worden nagegaan is dit niet (expliciet) gebeurd. Rond de datum van de overeenkomst is dit onderwerp niet geagendeerd geweest, noch in oordeelsvormende en/of besluitvormende vergaderingen van de raad, noch in raadsinformatieavonden. Ook is geen raadsinformatiebrief gevonden, waarin de raad over dit besluit is geïnformeerd. Wellicht dat het impliciet zijdelings aan de orde is geweest bij andere raadsbesluiten, maar dat is door ons niet vastgesteld kunnen worden.

Wel is in maart 2020 een nieuwe Participatieverordening vastgesteld, waarbij in het daarbij behorende raadsvoorstel is aangegeven, dat deze is afgestemd op de verordening van Veldhoven vanwege het feit, dat de Participatiewet voor Waalre door Veldhoven wordt uitgevoerd. Deze verordening is vooral procesmatig van karakter. In het raadsvoorstel is ook aangegeven, dat deze verordening geen nieuw beleid bevat.

De vraag is dan ook of de raad zich voldoende bewust is van het feit, dat door de uitbesteding van deze taak aan Veldhoven de eigen beleidsvrijheid op dat punt zeer beperkt is, omdat het beleid van Veldhoven bepalend is. Het zou wenselijk zijn dat ook in de raad wat explicieter wordt uitgesproken, dat bij de uitvoering van de participatiewet het beleid van Veldhoven wordt gevolgd. Mogelijk dat daarmee ook wordt bereikt dat door de raad en/of de raadsleden de goede vragen op het goede moment worden gesteld en incidentele op de cliënt gerichte raadvragen kunnen worden afgevangen.

Hierbij wordt echter uitdrukkelijk opgemerkt, dat het volgen van het Veldhovense beleid materieel geen probleem is, omdat bij de algemene beleidsuitgangspunten door Veldhoven eenzelfde filosofie wordt aangehouden als door Waalre. Ook daar staan de wensen en behoeften van de cliënt centraal en worden de uitgangspunten van "Persoonlijk en Dichtbij" in de praktijk gehanteerd.

Waalres Akkoord 2018 - 2022.

In het Waalres Akkoord 2018 – 2022 is met betrekking tot Participatie het volgende opgenomen:

"De gemeenteraad van Waalre verwoordde in de Visie op de Samenleving Waalre (2013) de ambitie van een inclusieve samenleving. Dit betekent dat iedereen op voet van gelijkwaardigheid kan meedoen in onze samenleving, ongeacht leeftijd, culturele achtergrond, gender, inkomen, talenten en beperkingen.

Om de inclusieve samenleving op een hoger niveau te tillen, neemt het gemeentebestuur relevante aspecten op in beleidsvoorstellen en in de behandeling daarvan. Het thema is onder meer belangrijk bij voorstellen op het gebied van de jeugdzorg, de Participatiewet en de Wmo met daarin de ouderenzorg. Daarbij geven wij speciale aandacht aan inwoners met een fysieke, verstandelijke of psychische beperking, eenzame mensen, laaggeletterden en digibeten.

De ambitie van een inclusieve samenleving stelt eisen aan en moet gefaciliteerd worden door de indeling van wijken en de vormgeving en invulling van bijbehorende openbare ruimte en voorzieningen.

Opdracht aan college:

Kom met een startnotitie naar de gemeenteraad voor het ontwikkelen van een visie op de inclusieve samenleving. Benoem daarin concrete maatregelen met diverse scenario's. Wij gaan hierbij experimenten niet uit de weg: we rollen vernieuwende maatregelen in overleg met inwoners en professionals als pilot uit."

Visie "Meedoen voor iedereen in de gemeente Waalre".

Op 14 juli 2016 is het VN verdrag voor rechten van mensen met een beperking geratificeerd. Het verdrag legt vast dat beginselen als gelijkheid, waardigheid, autonomie, zelfstandigheid, toegankelijkheid en inclusie doorslaggevend zijn voor mensen met beperkingen in het genieten van hun burgerrechten.

Op lokaal niveau heeft Waalre dit in januari 2018 uitgewerkt in de hier genoemde visie. In het kader van dit rekenkameronderzoek is met name paragraaf 5.11 "Arbeid" van belang. Daarin is opgenomen, dat de gemeente de opdracht heeft mensen met arbeidsvermogen te ondersteunen.

De gemeente Waalre stimuleert werkgevers arbeidsplaatsen beschikbaar te stellen voor mensen met een beperking door de regionale samenwerking in de arbeidsregio Zuidoost Brabant "04werkt".

Waalre is deelnemer aan de Gemeenschappelijke regeling werkvoorzieningsschap regio Eindhoven (GRWRE/ Ergon). Hierin participeren 5 gemeenten. Binnen deze structuur is het Participatiebedrijf opgericht om de taken voortvloeiend uit de Participatiewet vorm te geven en beschikbaar te maken voor inwoners met arbeidsvermogen. Hieronder valt alles wat te maken heeft met werk of het behouden daarvan.

De overgang van school naar werk blijkt vaak moeilijk. Veel jongeren weten niet of ze aan een werkgever moeten vertellen dat ze een beperking hebben. En als ze het wel doen, blijkt dat werkgevers het vaak niet aandurven hen in dienst te nemen. Succes hangt vaak af van werkgevers die hun nek durven uit te steken. Dit geldt voor jongeren die van praktijkscholen en voorgezet speciaal onderwijs komen, maar ook voor jongeren die van het mbo of hoger onderwijs komen. Schoolverlaters van het Praktijk Onderwijs (Pro) / Voorgezet Speciaal Onderwijs (VSO) worden in onze regio direct opgevangen bij het Participatiebedrijf en bemiddeld naar werk.

De gemeente Waalre voert binnen de arbeidsmarktregio een uniform Social Return on Investment (SROI) beleid gebaseerd op de Prestatieladder Socialer Ondernemen certificering (PSO certificering). Hiermee borgen we niet alleen social return bij losse opdrachten, maar in de hele keten.

In het gemeentelijk personeelsbeleid van Waalre is niet expliciet beleid opgenomen over het in dienst nemen en houden van personeel met een beperking. De gemeente vervult geen voorbeeldfunctie ten aanzien van de wettelijk gestelde eisen over het percentage werknemers met een beperking. In deze paragraaf is als aandachtspunt opgenomen het opstellen van een plan van aanpak om meer mensen met een handicap in dienst van de gemeente Waalre te nemen.

2.2 Inhoudelijke kaders

Participatieverordening.

De meest recente door de gemeenteraad van Waalre vastgestelde Participatieverordening is in werking getreden op 1 maart 2020. Daarin worden regels gegeven met betrekking tot de uitvoering van de Participatiewet, de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers en de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.

Naast een aantal procedurele regels met betrekking tot de wijze waarop een hulpvraag kan worden ingediend en hoe deze wordt behandeld, wordt in de verordening ook aangegeven, welke voorzieningen de gemeente in kan zetten om aan die hulpvraag te voldoen.

Dat zijn:

- sociale activering;
- participatieplaats;
- beschut werk;
- scholing;
- werkleertraject;
- werkstage;
- proefplaatsing;
- loonkostensubsidie;
- vergoedingen om betaald werk te krijgen en te behouden.

Van al deze voorzieningen is een beknopte uitwerking in de verordening opgenomen. De gemeente beoordeelt per persoon of het zinvol is om een voorziening in te zetten. Als dit het geval is beoordeelt de gemeente welke voorziening zij inzet en voor hoe lang. Daarbij kijkt de gemeente naar een aantal factoren, zoals de persoonlijke omstandigheden van de inwoner, zijn eventuele beperkingen, de zorg voor kinderen, mantelzorg, wettelijke verplichtingen en de beschikbaarheid van voldoende budget.

Verder is in de verordening geregeld, dat de gemeente een inwoner met een gemeentelijke uitkering een tegenprestatie op legt als de gemeente dit een passende manier voor de inwoner vindt om iets terug te doen voor de samenleving. Het doel van de tegenprestatie is dat de inwoner zich inzet voor de samenleving als reactie op de inspanningen van de gemeente voor de inwoner.

Daarbij geldt dat de tegenprestatie het vinden van betaald werk niet in de weg mag zitten en dat het moet gaan om activiteiten die maatschappelijk nuttig zijn, maar waarvoor geen beloning kan worden gevraagd.

Bij het opleggen van een tegenprestatie houdt de gemeente rekening met alle persoonlijke omstandigheden van de inwoner, zoals de gezinssituatie, de duur van de werkloosheid, eventuele beperkingen en vrijwilligerswerk. De gemeente legt in ieder geval geen tegenprestatie op als de inwoner mantelzorg verleent en dit niet te combineren is met de tegenprestatie. De gemeente heeft in zijn algemeenheid besloten om geen verplichte tegenprestatie te eisen.

Doelen, indicatoren en streefwaarden.

Noch in de begroting, noch in andere beleidsdocumenten heeft Waalre indicatoren en streefwaarden opgenomen. Als motivering wordt daarvoor aangegeven, dat het werken met doelen en streefwaarden zich niet goed verdraagt met het uitgangspunt, dat maatwerk

geleverd moet worden waarbij de wensen en noden van de cliënt centraal staan. Hoe succesvol de aanpak is wordt vooral afgeleid van de klantervaringscijfers. Een goede waardering is daarbij een graadmeter voor de succesvolheid van de aanpak.

Beleidsregels Participatiewet.

Door het college van burgemeester en wethouders zijn beleidsregels Participatiewet vastgesteld, die met ingang van 1 januari 2018 in werking zijn getreden. In hoofdstuk 2 van deze beleidsregels vindt nadere uitwerking plaats van een aantal voorzieningen.

- Loonkostensubsidie doelgroep indicatie banenafpraak:
Deze kan worden verleend ten behoeve van personen van wie objectief is vastgesteld dat zij, al dan niet met ondersteuning, met voltijdse arbeid niet in staat zijn tot het verdienen van het wettelijk minimumloon, maar die wel een gemeten loonwaarde van 30 tot 80% van het wettelijk minimumloon hebben.
- Loonkostensubsidie overigen:
Deze kan worden verleend ten behoeve van personen met een bijstandsuitkering die niet onder de vorige doelgroep vallen, doch wel een gemeten loonwaarde van 50 tot 80% van het wettelijk minimumloon op de betreffende functie hebben.
- Bijdrage in de kosten van begeleiding op de werkplek:
Vergoeding kan worden verstrekt voor kosten van begeleiding die de werkgever maakt ten behoeve van de werknemer en waarvan het college heeft vastgesteld dat deze noodzakelijk zijn voor de ontwikkeling van werknemer in het kader van arbeidsinschakeling.
- Bijdrage in de kosten van begeleiding op een maatschappelijk arrangement:
Vergoeding op een maatschappelijk arrangement kan worden verstrekt voor kosten van begeleiding die een maatschappelijke organisatie maakt ten behoeve van een bijstandsgerechtigde waarvan het college heeft vastgesteld dat de begeleiding noodzakelijk is voor de ontwikkeling van werknemer in het kader van participatie.
- Bijdrage in de kosten van werkplekaanpassing:
Vergoeding kan op aanvraag worden verstrekt voor kosten van een werkplekaanpassing die de werkgever maakt ten behoeve van de werknemer en waarvan het college heeft vastgesteld dat deze noodzakelijk zijn voor de arbeidsinschakeling van de werknemer.
- Bijdrage in de kosten van een voorziening op een maatschappelijk arrangement:
Vergoeding kan worden verstrekt voor kosten van een voorziening die noodzakelijk is ten behoeve van een bijstandsgerechtigde bij de inzet van een maatschappelijk arrangement, voor zover deze voorziening niet tot de gebruikelijke inventaris van de maatschappelijke organisatie behoort.
- Werkgeverspremie:
Een werkgeverspremie kan worden verleend aan werkgevers die een dienstbetrekking aan zijn gegaan met een persoon die minimaal 12 maanden aaneengesloten een bijstandsuitkering heeft ontvangen en welke door het dienstverband geen beroep meer hoeft te doen op de bijstandsuitkering.

Overige beleidsregels.

Naast de hiervoor al beschreven beleidsdocumenten zijn door het college van burgemeester en wethouders nog enkele beleidsregels vastgesteld, die zijdelings te maken met de

Participatiewet, met name omdat ook deze beogen economische en/of maatschappelijke participatie (beter) mogelijk te maken. Het betreft:

- Tegemoetkoming kinderopvang bij sociaal-medische indicatie:
Deze regeling is van toepassing op (een) ouder(s) met een kind of meerdere kinderen in de leeftijd tot 12 jaar die:
 - a. tot de categorie personen behoort met een lichamelijke, zintuiglijke, verstandelijke of psychische beperking voor wie door het adviesorgaan is vastgesteld dat één of meer van deze beperkingen kinderopvang noodzakelijk maken;
 - b. over een minimuminkomen beschikt en tevens geen vermogen boven de vermogensgrens heeft;
 - c. die aantoonbaar niet zelf in kinderopvang kan voorzien en geen beroep kan doen op een voorliggende voorziening.
- Meedoenbijdrage maatschappelijke activiteiten:
Met deze regels wordt beoogd het stimuleren van maatschappelijke participatie voor inwoners van Waalre met een laag inkomen. Een eenmalige subsidie wordt per kalenderjaar verleend voor activiteiten op dit terrein.

Participatieraad.

Bij raadsbesluit van 23 mei 2017 is een Verordening Participatieraad Sociaal Domein vastgesteld. De daarbij ingestelde raad heeft tot taak het college gevraagd en ongevraagd advies te geven over de hoofdlijnen van het te voeren gemeentelijk beleid en de uitvoering ervan, vanuit de belangen van de inwoners van de gemeente Waalre. De Wmo-raad fungeert in Waalre als Participatieraad.

Het werkgebied van deze raad betreft de Wet Maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015, de Jeugdwet 2015, de Participatiewet 2015, het armoede- en minimabeleid alsmede aanvullende wetgeving in het sociale domein. Binnen dit brede takenveld neemt de Participatiewet slechts een kleine plaats in. Immers, door de uitbesteding aan Veldhoven is Waalre verplicht het Veldhovense beleid te volgen. Beleidsmatige invloed is daarom slechts in geringe mate aanwezig. De aandacht richt zich vooral op uitvoeringsaspecten.

“Vergeeten” groepen.

Bij cliënten in het kader van de Participatiewet wordt een onderverdeling gemaakt in een drietal groepen, gebaseerd op de loonwaarde van de betrokken cliënten. Deze groepen zijn:

- Loonwaarde 80 – 100%;
- Loonwaarde 30 – 80%;
- Loonwaarde, minder dan 30%

In verschillende interviews wordt aandacht gevraagd voor de zogenaamde “vergeten” groepen. Dit zijn de mensen in de uitkering met een loonwaarde van minder dan 30%. De aandacht van de klantmanagers gaat vooral uit naar wat “*laaghangend fruit*” wordt genoemd. Daarmee kunnen snel gunstige uitstroomcijfers worden gerealiseerd.

Doordat het sinds de invoering van de Participatiewet niet meer mogelijk is om in te stromen in de sociale werkvoorziening, wordt de problematiek voor deze kwetsbare groep steeds groter. In een steeds complexer wordende samenleving raakt deze groep meer en

meer geïsoleerd. Het wordt noodzakelijk gevonden dit te erkennen en daarop in te spelen. Niet alleen de uitstroomcijfers zijn in dit kader van belang maar ook aandacht voor de sociale problematiek van mensen, die niet meer aan werk komen. Om met de woorden van een van de geïnterviewden te spreken: *"als het niet lukt om in een goed draaiende economie aan werk te komen, is er echt wel iets aan de hand"*.

Het niet hebben van werk kan leiden tot een cumulatie van problemen, zoals sociale ver-eenzaming, schulden, huiselijk geweld en criminaliteit. Dat deze groep zo weinig aandacht krijgt heeft vaak 2 redenen, te weten:

- Begeleiding en bemiddeling van deze cliënten vergt vaak veel extra inspanningen, hetgeen met de vaak te krappe personele capaciteit niet te realiseren valt;
- De kans op een succesvolle plaatsing is, gelet op de cumulatie van problemen, vaak aanzienlijk lager dan bij de overige uitkeringsgerechtigden.

Landelijk krijgt de problematiek van "beschermd werken" inmiddels steeds meer aandacht. De roep om herstel van de sociale werkvoorziening wordt steeds luider. Dit zijn zaken die op het bordje van de landelijke overheid liggen. Toch wordt het ook noodzakelijk geacht, dat deze "vergeten" groep de nodige aandacht krijgen. Door hieraan aan de voorkant voldoende te investeren, kan wellicht een (verdere) cumulatie van problemen worden voorkomen.

Beleidsmatige capaciteit.

In Waalre is de beleidsmatige capaciteit voor de Participatiewet vastgesteld op 24 uur p/week, zijnde 0,67 f.t.e. Deze capaciteit wordt zowel in- als extern en zowel ambtelijk als bestuurlijk als ontoereikend ervaren. Door deze krappe formatie ontbreekt de tijd voor noodzakelijke reflectie en innovatie. In interviews werd gesteld dat *"het afhandelen van de aanvraag altijd voorrang heeft"*.

Hoewel bij de uitvoering het beleid van Veldhoven wordt gevolgd, is daarmee niet gezegd dat Waalre maar weinig beleidsmatige capaciteit nodig zou hebben. In dat licht wordt verwezen naar de vorige paragraaf over de "vergeten groep".

Programmabegroting inhoudelijk.

Op de volgende pagina's wordt een overzicht opgenomen van de voornemens op het gebied van werk en inkomen, zoals die in de programmabegrotingen van de verschillende jaren zijn opgenomen.

Jaar	Werk/ Inkomen	Wat willen we bereiken	Wat gaan we daar voor doen
2018	Inkomen	<ul style="list-style-type: none"> Het garanderen van een bestaansminimum voor inwoners, die geheel of gedeeltelijk niet zelfstandig kunnen voorzien in de noodzakelijke kosten van levensonderhoud; Inwoners met arbeidsvermogen de noodzakelijke ondersteuning (loonkostensubsidie, werkplekaanpassing en begeleiding) bieden zodat zij in staat zijn het wettelijk minimumloon te verdienen (Participatiewet). 	<ul style="list-style-type: none"> Verdere ontwikkeling van de integrale benadering door het onderbrengen van alle functies van werk en inkomen te positioneren in het CMD; De uitvoering van werk en inkomen wordt gedaan door een nieuwe samenwerkingspartner; de Gemeente Veldhoven.
	Werk	<ul style="list-style-type: none"> Voor inwoners met een arbeidsvermogen van 30 tot 80% wordt ondersteuning ingezet. De Participatiewet en het gemeentelijke beleid leveren een bijdrage aan de versterking van gelijke kansen voor inwoners met een arbeidsvermogen op de reguliere arbeidsmarkt; Zorg dragen voor een natuurlijke afbouw van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) waarvan de toegang vanaf 1 januari 2015 is afgesloten. 	<ul style="list-style-type: none"> Het regionale Participatiebedrijf is vormgegeven. Als deelnemende gemeente en als onderdeel van de Gemeenschappelijke regeling werkvoorzieningsschap regio Eindhoven (GRWRE/ Ergon); De wettelijke taak in het kader van Beschut Werk is uitgevoerd (LKS voor de gehele doelgroep- 0 tot 80% arbeidsvermogen) • CMD is de "toegang" tot het Participatiebedrijf; Realisatie van twee participatieplaatsen/ werkstages binnen de gemeente Waalre vanwege de banenafpraak.
2019	Inkomen	<ul style="list-style-type: none"> Het garanderen van een bestaansminimum voor inwoners, die geheel of gedeeltelijk niet zelfstandig kunnen voorzien in de noodzakelijke kosten van levensonderhoud; Inwoners met arbeidsvermogen de noodzakelijke ondersteuning (loonkostensubsidie, werkplekaanpassing en begeleiding) bieden zodat zij in staat zijn het wettelijk minimumloon te verdienen (Participatiewet). 	<ul style="list-style-type: none"> Garanderen van een bestaansminimum; Ontwikkeling van de integrale benadering die moet leiden tot een betere kwalitatieve dienstverlening en tot participatie (arbeid).
	Werk	<ul style="list-style-type: none"> Doel van de Participatiewet is inwoners een bestaansminimum te garanderen door een bijstandsuitkering te verstrekken en/of inwoners met een arbeidsvermogen kansen op regulier werk te bieden. Voor inwoners met een arbeidsvermogen van 30 tot 80% wordt ondersteuning ingezet. De Participatiewet en het gemeentelijke beleid leveren een bijdrage aan de versterking van gelijke kansen voor inwoners met een arbeidsvermogen op de reguliere arbeidsmarkt; Zorg dragen voor een natuurlijke afbouw van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) waarvan de toegang vanaf 1 januari 2015 is afgesloten. 	<ul style="list-style-type: none"> Verdere analyse van het bijstands- uitkeringsbestand en begeleiding richting de arbeidsmarkt en /of participatie; Versterking samenwerking met de gemeente Veldhoven met als doel meer individuele aandacht voor de uitkeringsgerechtigden zodat ze meer kansen krijgen om uit de bijstand te stromen; De wettelijke taak in het kader van loonkostensubsidies wordt uitgevoerd inclusief " Beschut Werk" ; Participatieplaatsen/ werkstages binnen de gemeente Waalre vanwege de banenafpraak, is gerealiseerd.

Jaar	Werk/ Inkomen	Wat willen we bereiken	Wat gaan we daar voor doen
2020	Inkomen	<ul style="list-style-type: none"> • Het garanderen van een bestaansminimum voor inwoners, die geheel of gedeeltelijk niet zelfstandig kunnen voorzien in de noodzakelijke kosten van levensonderhoud; • Inwoners met arbeidsvermogen de noodzakelijke ondersteuning (loonkostensubsidie, werkplekaanpassing en begeleiding) bieden zodat zij in staat zijn het wettelijk minimumloon te verdienen (Participatiewet). 	<ul style="list-style-type: none"> • Oriëntatie en voorbereiding op de aangekondigde (nieuwe) Wet inburgering per 2021; • Continuering van het participatiebeleid.
	Werk	<ul style="list-style-type: none"> • Doel van de Participatiewet is inwoners een bestaansminimum te garanderen door een bijstandsuitkering te verstrekken en/of inwoners met een arbeidsvermogen kansen op regulier werk te bieden. Voor inwoners met een arbeidsvermogen van 0 tot 80% wordt ondersteuning ingezet. De Participatiewet en het gemeentelijke beleid leveren een bijdrage aan de versterking van gelijke kansen voor inwoners met een arbeidsvermogen op de reguliere arbeidsmarkt; • Zorg dragen voor een natuurlijke afbouw van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) waarvan de toegang vanaf 1 januari 2015 is afgesloten. 	<ul style="list-style-type: none"> • Aantal inwoners met een loonkostensubsidie stijgt zodat mensen uitstromen uit een uitkeringssituatie; • Samenwerking met Stichting Vluchtelingen Waalre op het gebied van begeleiden statushouders naar werk en extra taalontwikkeling.
2021	Inkomen	<ul style="list-style-type: none"> • Het garanderen van een bestaansminimum voor inwoners, die geheel of gedeeltelijk niet zelfstandig kunnen voorzien in de noodzakelijke kosten van levensonderhoud; • Inwoners met arbeidsvermogen de noodzakelijke ondersteuning (loonkostensubsidie, werkplekaanpassing en begeleiding) bieden zodat zij in staat zijn het wettelijk minimumloon te verdienen (Participatiewet). 	<ul style="list-style-type: none"> • De nieuwe Wet Inburgering is ingevoerd per 1 juli 2021 waarbij regionaal wordt samengewerkt m.b.t. de inkoop van scholing; • Nieuwe samenwerkingspraktijken zijn gemaakt met gemeente Veldhoven in het kader van de uitvoer van nieuwe Wet Inburgering; • De Tijdelijke ondersteuning zelfstandige ondernemers (Tozo) is uitgevoerd door de gemeente Veldhoven. • Door corona zijn er meer aanvragen voor een uitkering toegekend.
	Werk	<ul style="list-style-type: none"> • Doel van de Participatiewet is inwoners een bestaansminimum te garanderen door een bijstandsuitkering te verstrekken en/of inwoners met een arbeidsvermogen kansen op regulier werk te bieden. Voor inwoners met een arbeidsvermogen van 0 tot 80% wordt ondersteuning ingezet. De Participatiewet en het gemeentelijke beleid leveren een bijdrage aan de versterking van gelijke kansen voor inwoners met een arbeidsvermogen op de reguliere arbeidsmarkt; • Zorg dragen voor een natuurlijke afbouw van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) waarvan de toegang vanaf 1 januari 2015 is afgesloten. 	<ul style="list-style-type: none"> • Continuering van bestaand beleid ondanks de coronacrisis die een grote impact heeft op de bedrijfsvoering van de GRWRE/Erigon. De bedrijfsvoering wordt aangepast naar de financiële mogelijkheden. Van de deelnemende gemeenten worden extra bijdragen gevraagd en de GRWRE/Erigon zal zoeken naar mogelijkheden en kansen om de bedrijfsvoering beheersbaar te houden. Koerswisseling, samenwerking CMD.

2.3 Financiële kaders.

Begrotingsgegevens.

Het onderzoek strekt zich uit over de jaren 2018 t/m 2020. Aan de hand van de programmabegrotingen over die jaren is vastgesteld, binnen welke financiële kaders moet worden geopereerd. In onderstaande tabellen zijn de resultaten daarvan weergegeven. Het betreft enerzijds de zogenaamde BUIG-gelden (*Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening Gemeenten*), waarvoor door het rijk een doeluitering wordt verstrekt en de lasten van WSW en Participatiebedrijf, waarvoor middelen via de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds worden verstrekt.

Omschrijving	Programmabegroting		
	2018	2019	2020
<i>LASTEN: Inkomensregelingen (BUIG-gelden)</i>	2.992.000	2.612.000	3.002.843
<i>BATEN: Rijksmiddelen BUIG</i>	2.776.782	2.725.534	3.049.668
Saldo	215.218 -	113.534 +	46.825 +
<i>Uitvoeringskosten Veldhoven</i>	409.444 -	390.000 -	390.000 -
<u>Per saldo lasten voor Waalre</u>	624.662 -	276.466 -	343.175 -

+ is positief saldo, - is negatief saldo

Omschrijving	Programmabegroting		
	2018	2019	2020
<i>LASTEN: W.S.W. (Ergon)</i>	1.115.692	1.138.619	1.212.710
<i>LASTEN: Participatiebedrijf</i>	124.693	182.322	185.000
Totale lasten	1.240.385	1.320.941	1.397.710

Voor wat betreft WSW en Participatiebedrijf worden de middelen van het Rijk 1 op 1 worden doorgesluisd naar Ergon.

2.4 Conclusies.

- De raad heeft slechts in beperkte mate beleidskaders vastgesteld door de visie "Persoonlijk en Dichtbij". Daarin zijn geen doelen, streefwaarden en/of indicatoren vastgesteld;
- Daarnaast zijn wel een Participatieverordening en enkele deelverordeningen vastgesteld, die vooral procesmatig zijn;
- De raad van Waalre is niet expliciet betrokken geweest bij het feit, dat de uitvoering van de Participatiewet door de gemeente Veldhoven zal gebeuren. In die overeenkomst is vastgelegd dat Waalre het beleid van Veldhoven dient vast te stellen. Dat is niet gebeurd. Wellicht dat de raad zich daardoor onvoldoende bewust is van het feit, dat er nauwelijks ruimte bestaat voor lokaal beleid;
- Materieel heeft dat echter nauwelijks consequenties, omdat Veldhoven op dit gebied eenzelfde filosofie hanteert als Waalre;
- Er vinden geen periodieke evaluaties plaats waardoor op basis daarvan ook geen bijstellingen van het beleid plaatsvinden;

- Het Participatiebedrijf van Ergon vervult een centrale en cruciale rol in het re-integratiebeleid. De missie van Ergon is om 80% van de aangemelde cliënten binnen 6 maanden aan werk te helpen;
- Waalre hanteert geen indicatoren en/of streefcijfers. Zij kunnen dus geen graadmeter vormen voor de resultaten van de re-integratieaanpak;
- Er is onvoldoende aandacht voor de groep met de laagste loonwaarde. Bij deze "vergeten groep" vindt vaak een cumulatie van problemen plaats;
- Voor wat betreft de BUIG-gelden speelt Waalre in financieel opzicht (exclusief de uitvoeringskosten door Veldhoven) vrijwel quitte. Hetzelfde geldt voor de WSW-gelden en het Participatiebedrijf. Daar worden de van het Rijk via de Algemene Uitkering verkregen middelen 1 op 1 doorgesluisd naar Ergon waardoor dit voor Waalre budgettair neutraal is;
- De formatie voor Participatiebeleid is erg krap bemeten. Daardoor kan men slechts "op de winkel passen" en is er geen ruimte voor reflectie en innovatie. Ook de "vergeten groep" krijgt hierdoor onvoldoende aandacht.

3 Uitvoering.

Onderzoeksvragen:

- Hoe heeft Waalre de uitvoering van de Participatiewet georganiseerd ?
- Welke partijen zijn daarbij betrokken en is de rolverdeling helder vastgelegd?
- Wordt conform deze rolverdeling gehandeld?
- Is de werkwijze vastgelegd in termen van werkprocessen, handboeken, protocollen e.d.?
- Welke knelpunten worden in het uitvoeringsproces signaleerd?
- Hoe worden cliënten bij het uitvoeringsproces betrokken?
- Heeft de gemeente een klachtenprocedure?
- Hoeveel en welk soort klachten ontvangt de gemeente van cliënten en hoe worden deze behandeld?

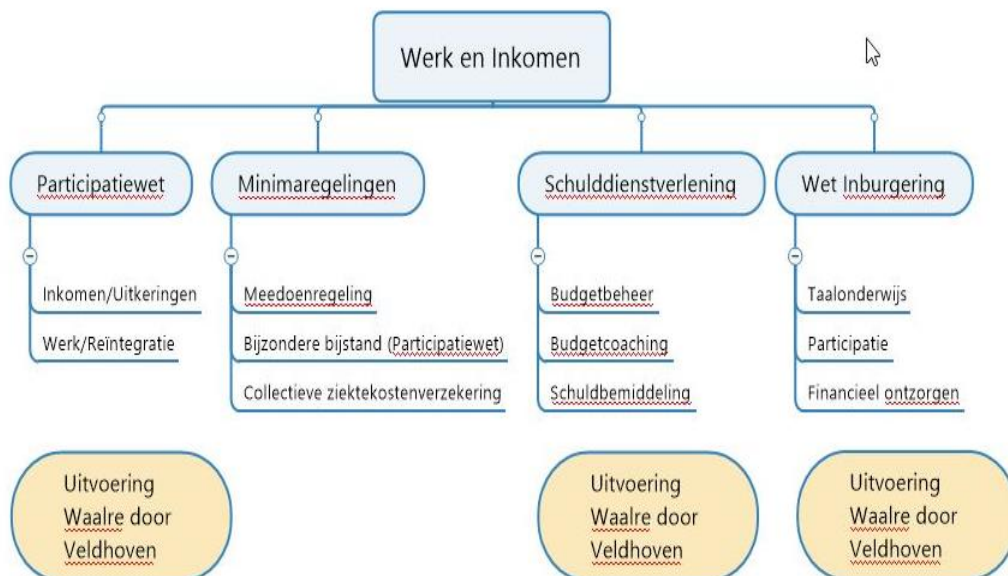
Normenkader:

- Er is een heldere taakafbakening en rolverdeling tussen gemeente en andere bij het Participatiebeleid betrokken partners vastgelegd;
- De uitvoering van het beleid geschiedt conform deze afspraken;
- De resultaten van het beleid worden periodiek gemonitord en geëvalueerd.

3.1 Betrokken partijen.

Samenwerkingsovereenkomst Veldhoven.

De gemeente Waalre heeft er voor gekozen om niet zelf de taken met betrekking tot de Participatiewet uit te voeren maar is een samenwerkingsovereenkomst aangegaan met de gemeente Veldhoven. Deze overeenkomst is ingegaan met ingang van 1 januari 2018. Daarvoor vond uitbesteding plaats aan de gemeente Eindhoven. Schematisch ziet deze uitbesteding er als volgt uit:

De samenwerkingsovereenkomst behelst alle uitvoeringshandelingen en -besluiten krachtens de onderstaande regelingen

- Participatiewet;
- Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen;
- Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers;
- Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen;
- Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (fase 1 uitgevoerd door Waalre, fase 2 door Veldhoven)

De uitvoeringskosten door Veldhoven bedragen circa € 400.000,= p/jaar.

Het rekenkameronderzoek heeft met name betrekking op het onderdeel Participatiewet. De overige onderdelen blijven in dit onderzoek buiten beschouwing.

Rol Ergon.

In begroting/jaarrekening wordt er van uitgegaan dat het CMD de toegangspoort is tot het Participatiebedrijf. Dit is echter niet correct. Iemand die in aanmerking wil komen voor een uitkering, dient zich via Werk.nl aan te melden. Daarbij wordt in eerste instantie gekeken naar werkmogelijkheden voor de cliënt, dan pas naar een uitkering.

Vervolgens worden deze door de klantmanagers doorverwezen naar het Participatiebedrijf van Ergon, dat belast is met de arbeidsbemiddeling. Cliënten met een hoge loonwaarde (80% of hoger) gaan dan vaak terug naar de klantmanagers bij de gemeente, omdat deze meestal relatief eenvoudig weer aan werk geholpen kunnen worden.

Met de overige cliënten gaan de 16 werkmakelaars van het Participatiebedrijf aan de slag. Grofweg gebeurt dat op 2 wijzen nl:

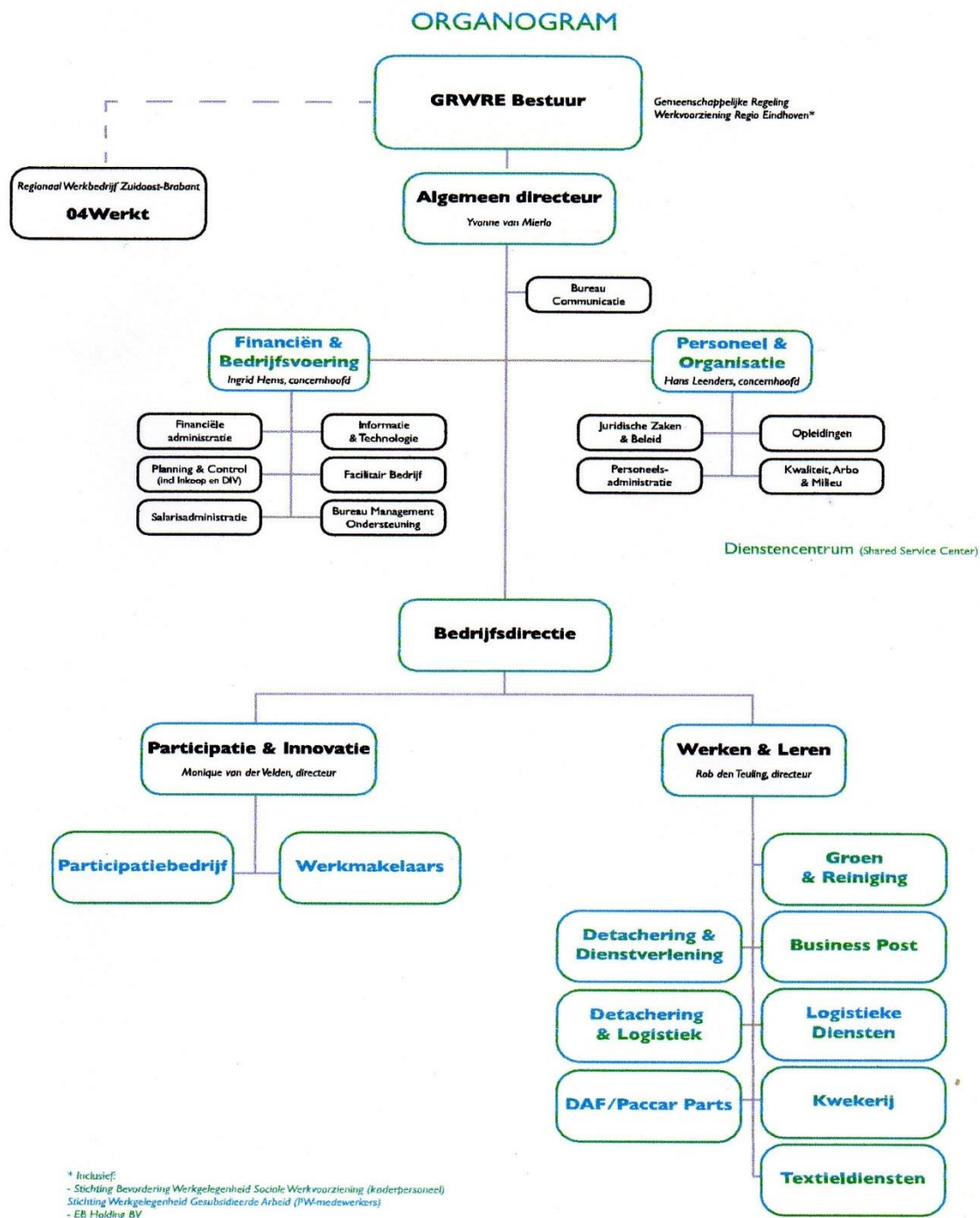
- a. Via het Regionaal Werkbedrijf 04-Werkt worden advertenties in de gaten gehouden en op basis wordt in de bestanden gezocht naar geschikte kandidaten;
- b. Men gaat met de gegevens van cliënten op pad naar bedrijven en probeert op basis van de competenties van cliënten bij bedrijven na te gaan of er plaatsingsmogelijkheden zijn, dan wel zijn te creëren.

Van de 16 werkmakelaars is ongeveer de helft actief in de acquisitie en de helft in het beheer, nadat een plaatsing heeft plaatsgevonden.

Naast dit re-integratietraject heeft Ergon ook nog werkleerbedrijven, waarbij cliënten zich bepaalde vaardigheden eigen kunnen maken om hun kansen op een reguliere baan te vergroten. Die werkleerbedrijven worden ook ingezet voor schoolverlaters, die nog geen enkele arbeidservaring hebben opgedaan.

Naast de re-integratietraject heeft Ergon ook nog een rol in de sociale werkvoorziening. Met de invoering van de Participatiewet op 1 januari 2015 is nieuwe toestroom naar de sociale werkvoorziening afgesneden. Mensen, die op die datum in de sociale werkvoorziening werkzaam waren, mogen daar echter in blijven.

Voor een volledig overzicht van de structuur van Ergon wordt verwezen naar het organogram op de volgende pagina.

RoI CMD.

Binnen het CMD speelt zich de integratie af van de diverse mogelijkheden binnen het sociaal domein. Vaak is er immers sprake van gestapelde problematiek bij de cliënten. Doordat ook de klantmanagers van Veldhoven bij toerbeurt deelnemen aan het overleg binnen het CMD kan een integrale aanpak goed vorm worden gegeven.

Dit wordt ook gezien als een van de voordelen en sterke punten van een kleine gemeente. Men kan niet op alle onderdelen specialismen in huis hebben, maar doordat de lijnen kort zijn en men de cliënten goed kent is men goed in staat om maatwerk te leveren en integratie bij gestapelde problemen te realiseren.

Door het bureau Dock4& is in mei 2021 een evaluatierapport uitgebracht over het functioneren van het CMD. Daarbij is gebruik gemaakt van de zogenaamde 4-fasenmethode. Daarbij wordt beoordeeld hoe het staat met:

- De efficiency;
- De effectiviteit;
- De flexibiliteit;
- De creativiteit.

De analyse op deze 4 onderdelen maakt duidelijk, dat de kracht van het CMD ligt in het kleine team dat goed op de hoogte is van elkaars expertise en werkt met korte lijnen. De medewerkers zijn betrokken en deskundig en bieden een breed pakket aan dienstverlening waarover cliënten en samenwerkingspartners tevreden zijn.

Desondanks komt het onderzoeksbureau tot een 7-tal adviezen, teneinde de werkwijze van het CMD te verbeteren. Deze zijn:

- Maak bij nieuwe taken vooraf een plan;
- Stel een Team Toegang in waarbij het doel is om zoveel mogelijk in één contact de vraag bij de toegang te beantwoorden;
- Zorg voor een gedegen implementatie van het Zaaksysteem als klantvolgsysteem;
- Advies om de taken indiceren, kortdurende hulpverlening en casusregie bij de jeugdconsulenten te laten en complexe, langdurige begeleidingstrajecten door te zetten naar PlusTeam;
- Maak een kort plan om zo snel mogelijk de juridische toetsing van een beschikking binnen jeugd en Wmo te laten plaatsvinden;
- Neem meer tijd en ruimte voor het goed doordenken en implementeren van nieuwe ideeën;
- Zet stevig in het aanpakken van de verstoring in de samenwerking tussen CMD Waalre en het PlusTeam middels Mediation door een externe partij.

3.2 Procedures.

Protocollen, handboeken en werkprocessen.

Omdat de uitvoering van de Participatiewet volledig is uitbesteed aan Veldhoven, heeft Waalre op dat punt geen werkprocessen, handboeken c.q. protocollen vastgesteld. Wel zijn daarover de nodige afspraken vastgelegd in de samenwerkingsovereenkomst. De rolverdeling tussen de belangrijkste betrokken partijen, te weten Waalre, Veldhoven en Participatiebedrijf (Ergon) zijn duidelijk en leiden in de praktijk niet tot misverstanden.

De samenwerking wordt allerwegen als positief ervaren, zowel door de betrokken ambtenaren, bestuurders als door een partij als Ergon. Een en ander wordt ook nog eens objectief bevestigd in het klantwaarderingsonderzoek, dat positieve cijfers oplevert voor zowel Veldhoven als Waalre.

Actieve benadering bedrijven.

Er vindt in Waalre geen actieve benadering plaats van bedrijven en ondernemingen om maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen en aandacht te vragen voor het creëren van arbeidsplaatsen. Nu berust dat meer op toevalligheden. Zo werd tijdens een werkbezoek aan Bastion Hotel aangegeven, dat deze dringend om personeel verlegen zat. Daarop is wel actie ondernemen richting klantmanagers en Participatiebedrijf.

Hoewel Waalre vooral een woongemeente is en minder een industriële bedrijvengemeente lijkt het de rekenkamercommissie best wel mogelijk om actiever te opereren op dit gebied. Zowel in ambtelijke zin door de ambtenaar economische zaken als in bestuurlijke zin door de wethouder economische zaken in samenspraak dan wel coöperatie met zijn/haar college sociaal domein.

Knelpunten in de uitvoering.

Er zijn in de interviews, die in het kader van dit onderzoek zijn gehouden, nog wel enkele knelpunten naar voren gekomen. Op de eerste plaats betreft dit de financieringsstructuur voor Ergon. De middelen die voor re-integratie worden toegekend zijn ontoereikend. Opbrengsten van de productiebedrijven van Ergon moeten daaraan bijdragen. Men probeert die opbrengsten wel op te voeren, waarbij als voorbeeld de wasserij wordt genoemd. Er worden intensieve pogingen ondernomen om grote zorginstellingen te bewegen hun wasgoed bij deze wasserij onder te brengen. De Archipelgroep is de eerste die daartoe overgaat.

Als enige in Nederland heeft Ergon nu met de deelnemende gemeenten een afspraak kunnen maken over meerjarige, strategische keuzes. Dit geeft rust in de organisatie en een zekere stabiliteit naar de nabije toekomst.

Als tweede knelpunt werd genoemd het feit, dat werkgevers vaak huiverig zijn om een bepaalde plaatsing naar verloop van tijd om te zetten in een regulier contract. Dit ondanks het feit dat de meeste risico's zijn afgedekt in de vorm van loonsubsidies, garanties bij ziekte e.d.

Tegenprestatie/Vrijwilligerswerk/Sociale kaart.

De gemeente Waalre stelt geen tegenprestatie verplicht voor de ontvangen uitkering. Desondanks kan het voor cliënten erg nuttig en belangrijk zijn om bijvoorbeeld in het maatschappelijk veld middels vrijwilligerswerk te participeren. Het gevoel om toch nuttig te zijn binnen de samenleving verhoogt het gevoel van eigenwaarde en daarmee het levensgeluk en voorkomt dat er een cumulatie van problemen optreedt.

Daarvoor is het van belang om de mogelijkheden goed in kaart te brengen. Men is momenteel bezig met het opzetten van een sociale kaart. De opdracht is om het 'voorliggend veld' in beeld te brengen en dat kan naar verwachting in het derde kwartaal worden afgerond. Vanuit de rekenkamercommissie is de suggestie gedaan om die kaart niet alleen te richten op professionele organisaties, maar ook op kleinere formele en informele bewonersgroepjes, die een rol kunnen spelen op het participatieveld. Als je goed in beeld hebt welke mogelijkheden er zijn, worden die ook gemakkelijker ingeschakeld.

Voorbeeld van een organisatie die zich bezig houdt met het plaatsen van mensen is Vluchtelingenwerk Waalre. Deze hebben een redelijk succesvolle aanpak om vluchtelingen geplaatst te krijgen bij bedrijven en/of instellingen. Verder werd ook genoemd "Goed voor mekaar" die hulpvraag en aanbod aan elkaar koppelen. Hoewel dit laatste niet direct met Participatie te maken heeft, is het wel een mogelijkheid voor uitkeringsgerechtigden om zich actief nuttig te maken voor de gemeenschap.

Betrokkenheid van cliënten bij uitvoeringsproces.

Bij raadsbesluit van 23 mei 2017 is de Verordening Participatieraad Sociaal Domein vastgesteld. Onder het werkgebied van de participatieraad vallen de Wet Maatschappelijke

ondersteuning (Wmo) 2015, de Jeugdwet 2015, de Participatiewet 2015, het armoede- en minimabeleid alsmede aanvullende wetgeving in het sociale domein.

De Participatieraad heeft in het kader van burgerparticipatie de volgende taken:

- a. Verstrekken van gevraagd en ongevraagd advies (adviesrecht) aan het college over de hoofdlijnen van het te voeren gemeentelijk beleid en de uitvoering ervan, vanuit de belangen van de inwoners van de gemeente Waalre;
- b. Op een actieve wijze verzamelen van relevante informatie om de genoemde adviesfunctie zo goed mogelijk te kunnen uitvoeren;
- c. Contact houden met de burger in algemene zin op een interactieve en creatieve wijze t.b.v. artikel 4 sub d.;
- d. Signaleren en inventariseren wat er onder de burgers leeft en nagaan of het beleid aansluit bij wat de burger wenst en nodig heeft;
- e. Over de grenzen van beleidsvelden heen kijken, de samenhang bewaken en op basis daarvan advies uitbrengen;
- f. Interactieve en creatieve benadering van de burger;
- g. Evalueren van gemeentelijk beleid en uitvoering in het sociale domein.

De Wmo-adviesraad fungeert in Waalre als Participatieraad. Zij mogen ook adviseren over Jeugdwet en Participatiewet en stellen daar ook wel eens vragen over. Op regelmatige basis worden zij bijgepraat door de manager sociaal domein. Daarbij komen diverse onderwerpen aan de orde. Dat gaat in goede onderlinge samenwerking.

Omdat de uitvoering van de Participatiewet door Veldhoven plaats vindt en daarbij het beleid van Veldhoven volgt, zijn de mogelijkheden voor de participatieraad voor wat betreft de Participatiewet vrij beperkt. Uit een gesprek met de ex-voorzitter van de raad blijkt, dat er behoefte is aan een betere informatievoorziening over het succes van implementaties en de wens om gestructureerd overleg met de gemeente te hebben.

Verder werd aangegeven, dat meer energie gestopt zou moeten worden aan mensen aan de onderkant van de samenleving, om toekomstige problemen te voorkomen. Thans zijn deze inspanningen minimaal en ook het doorgeleiden naar vrijwilligerswerk vindt slechts sporadisch plaats.

Tenslotte wordt aandacht gevraagd voor een betere duiding van de cijfers en grafieken in de monitor sociaal domein. Zonder een nadere duiding van die getallen is de informatie-waarde daarvan zeer beperkt.

Klachtenprocedure.

Klachten van cliënten uit Waalre worden ook door Veldhoven behandeld. Dit mede vanwege het feit dat de klantmanagers ook in dienst zijn van de gemeente Veldhoven. Uit de jaarcijfers over de klachtenprocedures blijkt, dat het totaal aantal klachten op het gebied van het sociaal domein over de jaren 2018-2020 redelijk constant is. Voor 2020 kon een specificatie van de klachten worden overlegd, waaruit blijkt dat het aantal klachten op het gebied van werk en inkomen (waaronder dus de participatiewet valt) 7 heeft bedragen, voor Veldhoven en Waalre samen. Aangegeven is, dat van deze klachten er 2 betrekking hadden op Waalre, beide van dezelfde persoon. Beide klachten werden overigens grotendeels ongegrond verklaard.

Informatie-uitwisseling Veldhoven – Waalre.

Hoewel er binnen het CMD nauw wordt samengewerkt en de lijnen kort zijn, vindt er ad hoc wel nader overleg plaats tussen Veldhoven en Waalre over de uitvoering van het participatiebeleid. Er is vanuit Waalre behoefte aan een structureler en geagendeerd overleg. Bovendien is er behoefte aan informatiedeling op cliëntniveau

3.3 Conclusies:

- De uitvoering door Veldhoven van de Participatiewet voor de gemeente Waalre wordt allereerst als positief ervaren, hetgeen ook blijkt uit de waarderingcijfers van cliënten en het geringe aantal klachten;
- De raad is zich waarschijnlijk onvoldoende bewust van het feit, dat door uitbesteding van de uitvoering aan Veldhoven het Veldhovense beleid moet worden gevolgd, hetgeen inhoudt dat er vrijwel geen eigen beleidsruimte over is;
- Integratie van de diverse mogelijkheden binnen het sociaal domein vindt plaats binnen het CMD. Doordat de lijnen kort zijn en men de cliënten goed kent is men goed in staat om maatwerk te leveren en integratie bij gestapelde problemen te realiseren;
- De financieringsstructuur voor re-integratie bij Ergon wordt als knelpunt ervaren. De toegekende middelen zijn onvoldoende om die taak naar behoren uit te voeren. Herziening van die financieringsstructuur is echter een landelijke aangelegenheid. Binnen Ergon heeft men met de deelnemende gemeenten een afspraak kunnen maken over meerjarige, strategische keuzes;
- Er wordt niet optimaal gebruik gemaakt van mogelijkheden om Waalrese bedrijven en ondernemingen ambtelijk en bestuurlijk te benaderen om een bijdrage te leveren aan het participatieproces;
- Cliënten worden bij het beleids- en uitvoeringsproces betrokken door middel van de ingestelde Participatieraad (= Wmo-adviesraad). Door de uitbesteding aan Veldhoven en het volgen van het Veldhovense beleid is deze inbreng beleidsmatig tamelijk gering;
- Er is vanuit Waalre behoefte aan een structureler en geagendeerd overleg. Bovendien is er behoefte aan informatiedeling op cliëntniveau.

4 Resultaten.

Onderzoeksvragen:

- In hoeverre worden de beoogde doelen en streefwaarden bereikt?
- Hoe zien de in- en uitstroomgegevens over 2018 t/m 2020 er uit?

Normenkader:

- De in het beleid geformuleerde doelen, normen en streefwaarden worden gerealiseerd;
- De uitvoering van de wet vindt plaats binnen de beschikbaar gestelde budgetten.

4.1 Resultaten inhoudelijk.

Bereiken beoogde streefwaarden.

Op de vraag in hoeverre de beoogde doelen en streefwaarden zijn bereikt kan geen antwoord worden gegeven. Waalre hanteert deze in principe niet, omdat zoiets op gespannen voet zou staan met de uitgangspunten van Werken vanuit de Bedoeling, waarbij de noden van de cliënt centraal staan. Het star hanteren van streefwaarden en normen staan vanuit die filosofie het leveren van maatwerk in de weg.

Om die redenen wordt er de voorkeur aan gegeven om de klantwaardering als maatstaf te nemen hoe succesvol de aanpak van Waalre op dit gebied is. Verderop in dit hoofdstuk worden de klantwaarderingcijfers van de afgelopen jaren gepresenteerd.

Anderzijds wordt tijdens de interviews wel de wens uitgesproken om meer cyclisch te kijken met wat meer streefcijfers vooraf, om deze vervolgens te monitoren en te evalueren.

Resultaten Participatiebedrijf Ergon.

Zoals eerder in dit rapport aangegeven, worden cliënten met een loonwaarde van meer dan 80% meestal terugverwezen naar de klantmanagers, omdat deze vaak vrij eenvoudig aan werk kunnen worden geholpen.

Van de cliënten, die door het Participatiebedrijf worden behandeld, lukt het om ongeveer de helft van deze cliënten binnen korte termijn aan werk te helpen. Het is de missie van Ergon om uiteindelijk 80% van alle cliënten te plaatsen.

De exacte getallen over de onderzoeksjaren bedragen:

Aanmeldingen voor een Intake & Advies bij Ergon Participatiebedrijf - Waalre	
2019	2020
41	30

Instroom in re-integratietrajecten - Waalre	
2019	2020
35	17

Jaar	Participatiewet		Beschut werk		Opstapbanen		Sociale Werkvoorziening		TOTAAL	
	Aantal	FTE	Aantal	FTE	Aantal	FTE	Aantal	FTE	Aantal	FTE
2019	18	14,07	2	1,70	-	---	50	40,41	70	56,18
2020	14	10,78	2	1,80	1	1,00	43	35,35	60	48,93

Analyse in- en uitstroom.

Om een beter inzicht te krijgen in de reden van in- en uitstroom is gevraagd om een gedetailleerd overzicht daarvan over de jaren 2018 t/m 2020. Dit geeft het volgende beeld:

Ontwikkelingen aantallen uitkeringsgerechtigden:

	1-1-2018	1-4-2018	1-7-2018	1-10-2018	1-1-2019	1-4-2019	1-7-2019	1-10-2019	1-1-2020	1-4-2020	1-7-2020	1-10-2020	1-1-2021	1-4-2021
WWB	190	185	176	166	164	167	170	169	171	432	271	270	273	260
IOAW/IOAZ	14	18	18	16	15	15	13	13	12	11	13	14	15	15
Totaal	204	203	196	182	179	182	183	182	183	443	284	284	288	275

Grafisch kan dit als volgt worden weergegeven:

Duidelijk zichtbaar in deze grafiek is de impact van de Coronacrisis op de aantallen uitkeringsgerechtigden. Dit voornamelijk als gevolg van de steunmaatregelen van het rijk, de zogenaamde TOZO-regeling. Tot eind 2019 was het aantal uitkeringsgerechtigden teruggelopen van 203 naar 183, een daling van circa 10%, die overigens al volledig in 2018 werd gerealiseerd. In 2019 bleef het aantal vrijwel stabiel, daarna zorgde de Coronacrisis voor een drastische verhoging van dit aantal.

Analyse in- en uitstroom naar reden:

Er heeft een analyse plaatsgevonden van de in- en uitstroom van de cliënten naar de reden van in- en uitstroom.

Specificatie Instroom:

Omschrijving	2018	2019	2020
<i>Beëindiging studie</i>		1	1
<i>Beëindiging huwelijk/relatie</i>	1	2	1
<i>Einde arbeid in dienstbetrekking/uitkering ziekte</i>		3	14
<i>Einde zelfstandig beroep of bedrijf</i>		4	6
<i>Einde uitkering werkloosheid</i>		6	3
<i>Einde uitkering arbeidsongeschiktheid</i>			
<i>TOZO, tijdelijke maatregel ivm COVID 19</i>			321
<i>Einde alimentatie</i>		1	
<i>Einde ander inkomen</i>	20	21	33
<i>Andere oorzaak</i>	1	3	6
<i>Oorzaak bij partner</i>	4	2	2
<i>Niet van toepassing</i>	7	1	5
TOTAAL	33	44	392

Specificatie uitstroom:

Omschrijving	2018	2019	2020
<i>Gaan volgen van onderwijs met studiefinanciering</i>	3		1
<i>Aangaan relatie</i>	4		1
<i>Bereiken AOW-gerechtigde leeftijd</i>	5	2	5
<i>Overlijden</i>	3		1
<i>Detentie</i>	2	1	
<i>Overschrijden maximale verblijfsduur buitenland</i>			
<i>Arbeid in dienstbetrekking/uitkering ziekte</i>	21	21	24
<i>Zelfstandig beroep of bedrijf</i>	2	8	245
<i>Uitkering arbeidsongeschiktheid</i>	2	1	
<i>Alimentatie</i>			
<i>Vermogensopbrengsten</i>			
<i>Ander inkomen</i>	2		6
<i>Geen inlichtingen</i>	6	3	
<i>Verhuizing naar andere gemeente</i>	9	5	5
<i>Verhuizing naar buitenland</i>			
<i>Oorzaak bij partner</i>	8	6	207
<i>Andere oorzaak</i>	4		3
TOTAAL	71	47	498

De uitstroom kan niet in totaliteit gerelateerd worden aan het Participatiebeleid, zoals bv. overlijden, detentie, verhuizing e.d. Verder loopt de ontwikkeling van het aantal cliënten niet parallel met de aantallen in- en uitstroom. De reden dat de in- en uitstroom bij elkaar

opgeteld niet overeenkomt met het verschil in aantal cliënten tussen twee peildata is dat de uitstroom niet over cliënten maar over dossiers gaat, waarbij de telling over de reden van beëindiging gaat. Het gros van de dossiers had betrekking op de TOZO-regeling. Het blijkt dat die dossiers vrijwel altijd 2 redenen bevatten, die van de cliënt en die van de partner. Daarom valt het aantal voor uitstroom dus veel hoger uit.

Rol gemeente Waalre als werkgever.

Van de gemeente mag in het kader van de Participatiewet een voorbeeldrol worden verwacht. Daarom is nagegaan in hoeverre de gemeente zelf als werkgever heeft geopereerd bij de plaatsing van mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt. In de visie "Meedoen voor iedereen in de gemeente Waalre" van januari 2018 is in de paragraaf arbeid als actiepunt opgenomen dat er een plan van aanpak moet komen, dat ervoor moet zorgen dat meer mensen met een beperking bij de gemeente Waalre in dienst komen.

Gebleken is dat een dergelijk plan niet is opgesteld, maar wel zijn in Waalre doelen gesteld. Deze zijn ook vanaf 2018 in de Programmabegroting opgenomen. In eerste instantie is in het kader van de Wet Banenafpraak vanuit Ergon (werkbedrijf) een medewerker gestart op een proefplaatsing. Deze is met ingang van 1-1-2018 omgezet in een dienstverband bij de gemeente.

Met ingang van 2020 is in de begroting formatie toegevoegd voor nog eens twee extra garantiebanen. Hiervan is er 1 vervuld. Dit betekent dat er nog 1 vacature openstaat. In de coronaperiode is het niet gelukt deze in te vullen. Gemeente Waalre heeft hierover contact met de Ergon. Men hoopt dat ook de derde plek in 2021 opgevuld gaat worden.

Resultaten in Jaarrekeningen-Inhoudelijk.

Jaar	Beleidsvoornemens	Realisatie	
2018	Participatiebedrijf is vormgegeven.	Is als entiteit gerealiseerd.	
	Realisatie 2 participatieplaatsen/werkstages binnen de gemeente Waalre.	Er is 1 participatieplaats gerealiseerd.	
	Integrale benadering door alle functies van werk en inkomen te positioneren bij de CMD.	CMD is toegangspoort tot Participatiebedrijf.	
	Uitvoering van werk en inkomen wordt gedaan door gemeente Veldhoven.	Vanaf 2018 voert Veldhoven de werkzaamheden uit.	
	Wettelijke taak i.h.k.v. Beschut Werk is uitgevoerd.	Er is voldaan aan de wettelijke taakstelling Beschut werk. 2 personen met zeer lage arbeidscapaciteit geplaatst.	
	-----	Er zijn 16 personen aan het werk met een loonkostensubsidie.	xx
2019 Inkomen	Ontwikkelen van een integrale benadering die leidt tot betere kwalitatieve dienstverlening en participatie.	De samenwerking met de gemeente Veldhoven op het gebied van werk en inkomen Veldhoven is voortgezet en bezetting op het lokale CMD is gerealiseerd met integraliteit als resultaat.	
	Garanderen van een bestaansminimum.	<ul style="list-style-type: none"> Per 1 januari 2019 werd aan 215 personen/ gezinnen een uitkering vanwege de Participatiewet/ Ioaw en Ioaz verstrekt. Per 31 december 2019 is het aantal personen 220; 21 personen met een afstand tot de arbeidsmarkt hebben werk gekregen met een loonkostensubsidie, dit is een stijging van 10 personen ten opzichte van 31-12-2018; 	

		<ul style="list-style-type: none"> • 8 personen zijn parttime uitgestroomd naar werk. Dit wil zeggen bemiddeld naar werk maar nog niet voldoende inkomsten uit arbeid om uit te stromen uit de bijstand. 	
2019 Werk	Verdere analyse van het bijstands- uitkeringsbestand en begeleiding richting de arbeidsmarkt en /of participatie.	Nagenoeg het gehele bestand is gescreend op de mogelijkheden naar participatie of werk. Van het gehele bestand worden 48 personen aangemerkt voor economische participatie (werk) en 166 voor maatschappelijke participatie. (nog niet geschikt voor werk) De overige 6 zijn nog onderhanden werk per 31-12-2019.	
	Versterking samenwerking met de gemeente Veldhoven met als doel meer individuele aandacht voor de uitkeringsgerechtigden zodat ze meer kansen krijgen om uit de bijstand te stromen.	De samenwerking met Veldhoven is verder uitgebreid in 2019 door samenwerking met Stichting Vluchtelingenwerk Waalre om statushouders naar werk ter begeleiden.	
	De wettelijke taak in het kader van loonkostensubsidies wordt uitgevoerd inclusief "Beschut Werk".	Samenwerking in de GRWRE /Ergon is voortgezet op het gebied van de uitvoering van wettelijke taken in het kader van de Wsw en Participatiewet (LKS/ Beschutwerk).	
	Participatieplaatsen/ werkstages binnen de gemeente Waalre vanwege de banenafpraak, is gerealiseerd.	Binnen de organisatie van de gemeente Waalre zijn twee arbeidsplaatsen ingevuld door personen uit de doelgroep van de banenafpraak.	
2020 Inkomen	Oriëntatie en voorbereiding op de aangekondigde (nieuwe) Wet inburgering per 2021.	De nieuwe Wet inburgering is uitgesteld. Deze treedt per 1 januari 2022 in werking. Ter voorbereiding op deze wet is de samenwerking met de gemeente Veldhoven gezocht. Tevens hebben er gesprekken met Stichting Vluchtelingen Waalre plaatsgevonden ter oriëntatie en voorbereiding op deze nieuwe wet met het oog op maatschappelijke begeleiding.	XX
	Continuering van het participatiebeleid.	<ul style="list-style-type: none"> • Op 31 december 2020 hebben 191 personen/gezinnen een uitkering o.b.v. de Participatiewet. Vanwege de Ioaw en Ioaz is aan 15 personen/gezinnen een uitkering verstrekt; • Op 31 december 2020 hebben 22 personen met een afstand tot de arbeidsmarkt loonkostensubsidie ontvangen; • Op 31 december 2020 is aan 72 inwoners een TOZO-uitkering verstrekt; • De samenwerking met de gemeente Veldhoven op het gebied van werk en inkomen is voortgezet en bezetting binnen het eigen CMD is gerealiseerd met integraliteit als resultaat; • In 2020 zijn mondkapjes verstrekt aan inwoners op minimum inkomensniveau en gedupeerde Zzp-ers en ondernemers t.g.v. COVID 19. Dit n.a.v. een motie van de gemeenteraad. 	
2020 Werk	Aantal inwoners met een loonkostensubsidie stijgt zodat mensen uitstromen uit een uitkeringssituatie.		
	Samenwerking met Stichting Vluchtelingen Waalre op het gebied van begeleiden statushouders naar werk en extra taalontwikkeling.	Er is samengewerkt met Stichting Vluchtelingen Waalre om statushouders naar werk ter begeleiden.	

	Niets opgenomen in begroting.	Samenwerking in de GRWRE /Ergon is voortgezet op het gebied van de uitvoering van wettelijke taken in het kader van de Wsw en Participatiewet (LKS/ Beschutwerk).
 Gerealiseerd	 Niet gerealiseerd	 Deels gerealiseerd
 Geen voornemen		

4.2 Resultaten Financieel.

Jaarcijfers.

Onderstaand wordt een overzicht gegeven van de financiële uitkomsten over de onderzoeksjaren 2018 t/m 2020.

a. BUIG-gelden:

Omschrijving	Begr. 2018	Jaarr. 2018	Versch 2018	Begr. 2019	Jaarr. 2019	Versch 2019	Begr. 2020	Jaarr. 2020	Versch 2020
Inkomensregelingen	2.992	2.875	117 +	2.612	2.859	247 -	3.003	2.966	37 +
BUIG-gelden Rijk	2.777	2.728	49 -	2.726	2.723	3 -	3.050	3.050	0
Saldo	215 -	147 -	68 +	114 +	136 -	250 -	47 +	84 +	37 +
Uitvoeringskosten	409 -	430 -	21 -	390 -	395 -	5 -	390 -	400 -	10 -
Totaal lasten Waalre	624 -	577	47 +	276 -	531 -	255 -	343 -	316 -	27 +

+ is voordelig verschil, - is nadelig verschil

(Cijfers in duizendtallen)

b. WSW en Participatiebedrijf:

Omschrijving	Begr. 2018	Jaarr. 2018	Versch 2018	Begr. 2019	Jaarr. 2019	Versch 2019	Begr. 2020	Jaarr. 2020	Versch 2020
WSW-Uitgaven	1.116	1.116	0	1.139	1.133	6 +	1.213	1.223	10 -
Participatiebedrijf	125	130	5 -	182	183	1 -	185	191	6 -
Totaal	1.241	1.246	5 -	1.321	1.316	5 +	1.398	1.414	16 -

Deze lasten betreffen een 1 op 1 doorsluiting van de middelen, die door het Rijk via de Algemene Uitkering daarvoor beschikbaar worden gesteld.

4.3 Cliëntervaringsonderzoeken.

Jaarlijks worden cliëntervaringsonderzoeken gehouden met betrekking tot de WMO, Jeugdhulp en de Participatiewet. Voor de eerste 2 is een dergelijk onderzoek verplicht, voor de Participatiewet is dat niet het geval. Waalre heeft besloten om dergelijke onderzoeken ook voor de Participatiewet te laten uitvoeren. Zoals eerder aangegeven hanteert Waalre geen streefwaarden en/of indicatoren maar is de klantwaardering de maatstaf voor de resultaten van het Participatiebeleid.

De vraag is echter in hoeverre de zogenaamde "vergeten groep" aan deze onderzoeken heeft deelgenomen. Immers, in die groep wordt weinig tot geen energie gestoken, dus zou het zo maar kunnen, dat zij niet of nauwelijks bij deze onderzoeken zijn betrokken. Dit zou van invloed kunnen zijn op de beoordelingscijfers.

Middels een raadsinformatiebrief worden de resultaten van die ervaringsonderzoeken ter kennis gebracht van de gemeenteraad. De onderzoeken geven een beeld over:

- Contact met de gemeente;
- Kwaliteit gevonden oplossing;
- Aanvraag;

- Ondersteuning;
- Tevredenheidscijfer.

De resultaten over de jaren 2017 t/m 2019 zijn in onderstaande tabellen weergegeven:

Contact met de gemeente:

Jaar	Tevreden over ontvangen informatie	Werd snel geholpen	Tevreden over omgang medewerker	Vond manier van zoeken naar oplossingen goed	Vond medewerkers deskundig
2017	74%	66%	77%	65%	69%
2018	78%	78%	86%	77%	75%
2019	81%	78%	----	78%	----

Kwaliteit gevonden oplossing:

Jaar	Tevreden ??	
	Ja	Nee
2017	79%	21%
2018	83%	17%
2019	98%	2%

Ondersteuning:

Jaar	Kreeg ondersteuning bij vinden van een baan	Voelt zich door de hulp beter	Is vrijwilligerswerk gaan doen	Tevreden over kwaliteit van de hulp
2017	15%	60%	----	----
2018	32%	----	50%	----
2019	----	86%	----	86%

I

Aanvraag:

Jaar	Wist dat men bij gemeente moest zijn voor aanvraag	Is tevreden met gevonden oplossing	Vond brief met besluit op aanvraag duidelijk
2017	92%	79%	93%
2018	65%	83%	90%
2019	----	82%	95%

Tevredenheidscijfers

Jaar	Voor contacten met de gemeente	Voor ondersteuning vanuit de gemeente
2017	7.0	6.2
2018	7.3	6.5
2019	7.7	6.9

Het is goed om te constateren dat de waarderingscijfers zich in positieve zin ontwikkelen. Daaruit kan worden afgeleid dat de stap om voor de uitvoering van Eindhoven naar Veldhoven over te stappen een goede is geweest.

4.4 Conclusies.

- Resultaten kunnen niet in relatie worden gebracht met streefgetallen, omdat die laatste door Waalre niet worden gehanteerd; de wens leeft om meer cyclisch te kijken met wat meer streefcijfers vooraf, om deze vervolgens te monitoren en te evalueren;
- De cliënten met een loonwaarde van meer dan 80% worden door de klantmanagers zelf naar werk bemiddeld. Van de overige door het Participatiebedrijf begeleide cliënten wordt ongeveer de helft binnen een korte termijn aan een plaatsing geholpen;
- De Coronapandemie heeft geleid tot een zeer vertekend beeld over aantallen in- en uitstromers. Daardoor kunnen geen harde conclusies worden getrokken over de ontwikkeling van het aantal uitkeringsgerechtigden;
- Er is een dalende tendens waarneembaar bij de BUIG-uitkeringen. De uitkeringen (exclusief dus de uitvoeringskosten) kunnen vrijwel geheel uit het rijksbudget worden gedekt. De WSW-kosten en het Participatiebedrijf verlopen voor Waalre volledig budgettair neutraal;
- De waarderingscijfers van de cliënten zijn goed te noemen. De vraag is echter of en in hoeverre de groep met de laagste loonwaarde. De zogenaamd "vergeten" groep in deze cijfers zijn betrokken/meegenomen.

5 Terugkoppeling raad.

Onderzoeksvragen:

- Hoe en wanneer wordt de gemeenteraad door het college geïnformeerd over de realisatie van de doelen van de Participatiewet?
- Kan de raad op basis van die informatie zijn kaderstellende en controlerende rol afdoende invullen?

Normenkader:

- Het college informeert de Raad over de resultaten die gerelateerd zijn aan de geformuleerde doelstellingen;
- De informatie is op tijd en volledig, zodat bijsturing van beleid mogelijk is.

5.1 Informatie-uitwisseling.

Tussenrapportages.

De rekenkamer commissie is nagegaan in hoeverre over de afgelopen jaren via de tussenrapportages (Turap) inhoudelijke terugkoppeling met de raad heeft plaatsgevonden. Daartoe zijn over de jaren 2018 t/m 2021 ruim 20 tussenrapportages beoordeeld.

Daarbij is gebleken, dat in enkele gevallen een financiële bijstelling heeft plaatsgevonden, in nog enkele gevallen een algemene opmerking (bv. over de ToZo-regeling en de TONK-regeling in het kader van de bestrijding van de coronapandemie). Echter, in géén van de onderzochte tussenrapportages wordt inhoudelijk op de uitvoering van de participatiewet ingegaan en bieden de tussenrapportages ook geen handvatten voor bijstelling van beleid.

Vanaf 2020 wordt per kwartaal een monitor Sociaal Domein aan de raad ter kennis gebracht. Op de betekenis daarvan voor de sturende rol van de raad wordt verderop in dit hoofdstuk ingegaan.

Raadvragen ex. artikel 39 Reglement van Orde.

Vastgesteld is dat in de periode 2018 t/m 2021 vijf maal gebruik is gemaakt van het instrument Vragenrecht ex artikel 39 van het Reglement van Orde van de gemeenteraad van Waalre. Het betreft onderstaande onderwerpen:

Datum vragen	Frac-tie	Datum antwoord	Onderwerp
09-10-2018	AWB		Vragen inzake werk en inkomen
26-08-2019	D 66		14 vragen over de Participatieverordening
19-05-2020	D 66		Vragen over de TOZ-regeling i.v.m. Corona
04-01-2021	D 66		Terugvorderingsbeleid i.v.m. giften (boodschappen schenken)
05-05-2021	D 66		Vragen over de TONK-regeling i.v.m. Corona

Het betreft hier veelal vragen met betrekking tot de uitvoering van de regeling en de interpretaties van de regels.

Themabijeenkomsten.

In de periode 2018 t/m 2021 is slechts één keer een raadsinformatieavond gehouden, waarbij de Participatiewet onderdeel van het informatiepakket uitmaakte. Deze raadsinformatieavond is gehouden op 14 mei 2019. Op de agenda stonden 2 onderwerpen, te weten:

- Participatiewet;
- Dashbord Ontwikkelingen Wmo- en Jeugdvoorzieningen.

In het kader van de participatiewet zijn presentaties gehouden over:

- Werk en Inkomen Veldhoven-Waalre;
- C.M.D.;
- Steunpunt Vluchtelingen;
- Stichting Leergeld;
- Netwerk Waalre schuldenvrij.

Uit de gehouden interviews is ons gebleken, dat men van plan is om in het najaar van 2021 een nieuwe informatievond te houden.

Raadsinformatiebrieven.

In de periode januari 2018 tot en met juni 2021 is de raad in totaal 6 maal via raadsinformatiebrieven geïnformeerd over de participatiewet. Het betreft de navolgende brieven:

- 20 september 2018 : Cliëntervaringsonderzoek WMO-Jeugd-Participatie 2017;
- 9 maart 2020 : Cliëntervaringsonderzoek WMO-Jeugd-Participatie 2018;
- 25 mei 2020 : Monitor Sociaal Domein 1^e kwartaal 2020;
- 16 september 2020 : Monitor Sociaal Domein 2^e kwartaal 2020;
- 11 december 2020 : Monitor Sociaal Domein 3^e kwartaal 2020 en
Cliëntervaringsonderzoek WMO-Jeugd-Participatie 2019;
- 3 juni 2021 : Monitor Sociaal Domein 1^e kwartaal 2021 inclusief ToZo-regeling.

De monitor sociaal domein beperkt zich tot een factsheet met voornamelijk grafieken die de ontwikkelingen in aantallen weergeven. Er vindt geen inhoudelijke informatie-uitwisseling plaats. Zonder een nadere duiding is de informatiewaarde van deze kwartaalmonitor zeer gering. Die informatie is voor een gemiddeld raadslid moeilijk te doorgronden en biedt zeker geen basis voor een bijsturing van het lokale beleid. Het toevoegen van een meer inhoudelijke duiding van die cijfers wordt noodzakelijk geacht.

5.3 Conclusies.

- De kwartaalmonitor is zonder een betere duiding van de cijfers en grafieken een onvoldoende instrument voor de ontwikkeling en bijstelling van beleid;
- Er is in de onderzoeksperiode slechts éénmaal een raadsinformatieavond gehouden waarbij de Participatiewet aan de orde kwam. Dit is een gemiste kans om de raad via een meer informele weg deelgenoot te maken van de problematiek en de aanpak van het Participatiebeleid;
- Er is door de raad in formele zin slechts 5 maal gebruik gemaakt van het vragenrecht ex artikel 39 van het Reglement van Orde. 2 daarvan hadden betrekking op de compensatieregelingen Coronapandemie en 1 x als gevolg van een incident met betrekking tot een korting op de uitkering omdat gratis boodschappen waren verstrekt aan een uitkeringsgerechtigde (niet in Waalre overigens);

- Het instrument van raadsinformatiebrieven is uitsluitend gebruikt voor het aanbieden van de kwartaalmonitoren en de cliëntervaringsonderzoeken. Het is niet gebruikt voor andere beleidsinhoudelijk zaken.

B i j l a g e n.

Reactie van het college van burgemeester en wethouders.

**Rapport rekenkamer m.b.t. Participatiewet:
Aanbevelingen aan college van B&W.**

**Bijlage bij collegevoorstel
d.d. 11 januari 2022:
Reactie college van B&W.**

Aanbevelingen	Reactie college
<p>Aanbeveling 1 (Beleid)</p> <p>Ga na in hoeverre de visie "Persoonlijk en Dichtbij" actualisering c.q. bijstelling behoeft.</p>	<p>De bijstelling van de visie is inderdaad nodig, mede gezien in het licht van het nader op te stellen armoedebeleid. Dit n.a.v. de ingediende motie door de gemeenteraad.</p>
<p>Aanbeveling 2 (Beleid)</p> <p>Stel een beleidsnotitie participatie vast, waarbij expliciet aandacht wordt gegeven aan de "vergeeten groep" en de daarvoor in te zetten middelen.</p>	<p>Dit valt binnen het op te stellen armoedebeleid.</p>
<p>Aanbeveling 3 (Beleid)</p> <p>Stel in deze beleidsnotitie in beperkte zin streefwaarden vast en geef deze een plaats in de monitoring.</p>	<p>In het nog op te stellen armoedebeleid dienen deze streefwaarden (doelen) opgesteld te worden. En worden gemonitord/geëvalueerd en teruggekoppeld aan de raad. Waarbij we opmerken dat deze doelen realistisch en haalbaar dienen te zijn.</p>
<p>Aanbeveling 4 (Uitvoering)</p> <p>Benader zowel ambtelijk (medewerker Economische Zaken) als bestuurlijk (wethouder Economische Zaken en wethouder Sociaal Domein) werkgevers over plaatsingsmogelijkheden voor mensen met een beperking tot de arbeidsmarkt.</p>	<p>We onderschrijven dat het wenselijk is dat de wethouders Economische Zaken en Sociaal Domein nauwer met elkaar optrekken. En dat het monitoren van de streefwaarden een gezamenlijke verantwoordelijkheid is. Dit wordt meegenomen in de P&C cyclus. Er wordt verslag uitgebracht van het aantal werkbezoeken en waar dit eventueel tot geleid heeft. Waarbij bijvoorbeeld de Ergon onder de aandacht wordt gebracht bij de werkgevers.</p>
<p>Aanbeveling 5 (Beleid en uitvoering)</p> <p>Organiseer een gestructureerd en geagendeerd overleg tussen Veldhoven en Waalre over ontwikkelingen met betrekking tot beleid en uitvoering van de Participatiewet</p>	<p>Met dit overleg is in 2021 een begin gemaakt. Beleid en uitvoering hebben minimaal 6x per jaar overleg.</p> <p>Op managementniveau is 2x per jaar overleg.</p> <p>Op bestuurlijk niveau vindt 1x per jaar overleg.</p>
<p>Aanbeveling 6 (Betrokkenheid raad)</p> <p>Geef meer inhoudelijke duiding aan de cijfers en grafieken van de kwartaalmonitor</p>	<p>Ook inhoudelijk gaan wij beter kijken naar cijfers en grafieken waardoor de monitoring door de raad zal worden vergemakkelijkt. Doelen kunnen aan de hand van deze monitoring worden bijgesteld.</p>

	Hierover gaan wij in gesprek met de raad. De jaarlijkse informatieve sessie (zie aanbeveling 7) kan hiervoor benut worden. Dit wordt een onderdeel van het armoedebeleid.
<p>Aanbeveling 7 (Betrokkenheid raad)</p> <p>Houdt éénmaal per jaar een informatieve sessie waarbij de raad wordt bijgepraat over de aanpak en resultaten van het participatiebeleid.</p>	Zie ook antwoord bij aanbeveling 6.
	<p>Overig:</p> <p><i>Opmerkingen m.b.t. uitgebreide rapport/bevindingen:</i></p> <p>Schuldhelpverlening: Pagina 20: Schuldhelpverlening wordt niet enkel en alleen door gemeente Veldhoven uitgevoerd. In het "schema" staat dit wel juist aangegeven, maar in de tekst daaronder lijkt het alsof alleen Veldhoven hierin een rol heeft. Fase 1 wordt echter door Waalre uitgevoerd en Fase 2 door Veldhoven.</p> <p><i>Opmerkingen m.b.t. "Kernrapport":</i></p> <p>Pagina 04: Bij Documentanalyse staat "woonbeleid". Dit is niet correct.</p>

Overzicht van geïnterviewde personen

Datum	Functie
24 juni 2021	Beleidsmedewerker Sociaal Domein Veldhoven
24 juni 2021	Coördinator cluster Werk en Inkomen Veldhoven
24 juni 2021	Portefeuillehouder Sociaal Domein Veldhoven
6 juli 2021	Contactpersoon CMD Waalre
6 juli 2021	Beleidsmedewerker Sociaal Domein Waalre
6 juli 2021	Portefeuillehouder Sociaal Domein Waalre
6 juli 2021	Wvd. Manager Sociaal Domein Waalre
7 juli 2021	Directeur Participatie en Innovatie Ergon
7 juli 2021	Businessunitmanager Werkmakelaars Ergon
26 juli 2021	Ex-voorzitter Participatieraad Waalre